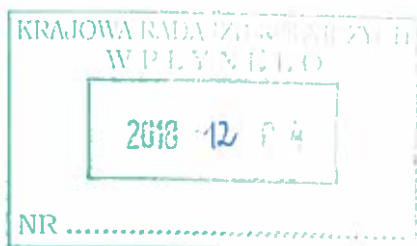

Warszawa, dnia 30 listopada 2018 r.

Znak sprawy: GUS-GP04.0501.31.2018

Znak pisma: GUS-GP04.0501.31.2018.4

Pan
Wiktor SzmulewiczPrezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych*Szanowny Panie Prezecie*

Odpowiadając na Pana korespondencję przesłaną do Pana Mateusza Morawieckiego, Prezesa Rady Ministrów¹, w sprawie zweryfikowania poprawności metodologii wyliczenia *wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego* uprzejmie informuję, co następuje.

Podstawa prawna do obliczania normatywu stanowiącego wysokość przeciętnego dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie na 1 ha przeliczeniowy wynika z art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym². Normatyw ten jest ogłaszany (w formie obwieszczenia) corocznie – do dnia 23 września roku następnego po roku badanym, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Metoda liczenia przeciętnego dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie z 1 ha przeliczeniowego od lat jest niezmienna. Wysokość tego dochodu jest wielkością uśrednioną w skali całego kraju i stanowi wypadkową wartość dochodów z indywidualnych gospodarstw rolnych, które mogą osiągać skrajnie różne dochody. Zależy on od wielu elementów, takich jak: produkcja globalna, zużycie pośrednie, wartość dodana brutto oraz dotacje, zarówno unijne jak i krajowe.

Wartość rolniczej produkcji globalnej stanowi sumę:

- produkcji:
 - ✓ roślinnej – surowych nieprzetworzonych produktów pochodzenia roślinnego, tj. zbiorów danego roku wszystkich ziemiopłodów, w tym zielonej masy na przyoranie, przychodów z produktów ubocznych uzyskiwanych z uprawy roślinnej, takich jak np.: słoma, siano, wytloki, liście buraków itp.;

¹ Wpływ do Głównego Urzędu Statystycznego w dniu 19 listopada 2018 r.

² T. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1892 z późn. zm.

Główny Urząd Statystyczny

- ✓ zwierzęcej, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego (np. mleka);
- przyrostów zapasów (produktów roślinnych i zwierzęcych);
- przyrostów stada (przyrost wartości pogłowia zwierząt gospodarskich – inwentarza żywego stada podstawowego i obrotowego do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób).

Produkcję globalną powiększa się również o wypłaty z funduszy unijnych i krajowych, m.in. z tytułu Uzupelniającej Płatności Obszarowej, tj. dopłat do m.in. ziemniaków i buraków. Produkcję tę jednocześnie pomniejsza się o zużycie wyrobów i usług na cele bieżącej produkcji rolniczej, tzw. zużycie pośrednie obejmujące wartość zużytych na cele produkcyjne produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji i z zakupu materiałów (łącznie z paliwami), energii, usług obcych (usług rolniczych, weterynaryjnych, inseminacyjnych i transportowych, napraw bieżących, usług telekomunikacyjnych, prowizji płaconych za usługi bankowe), kosztów podróży służbowych i innych kosztów (np. ubezpieczenia, dzierżawy i wynajmu). W ten sposób otrzymuje się wartość dodaną brutto produkcji rolniczej z gospodarstw indywidualnych. Wartość tę powiększa się o inne przychody związane z produkcją (np. wartość odsetek uzyskanych od depozytów, wypłaconych odszkodowań itd.) oraz o wypłaty faktycznie dokonane z tytułu Jednolitej Płatności Obszarowej w ramach funduszy z UE dla rolnictwa i pomniejsza o sumę obciążeń podatkowych i innych zobowiązań finansowych, otrzymując w ten sposób dochód do dyspozycji brutto z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Tak wyznaczony dochód do dyspozycji brutto jest dochodem wyłącznie z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie i nie obejmuje dochodów uzyskiwanych przez rolników z innych źródeł np. z tytułu emerytur, rent i innych świadczeń socjalnych. Zatem w dochodzie nie uwzględnia się płatności z programu 500+.

Uproszczony schemat liczenia dochodu do dyspozycji brutto z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie jest następujący:

Rolnicza produkcja globalna
 +Uzupelniająca Płatność Obszarowa
- Zużycie pośrednie (w tym FISIM)
 = **Wartość dodana brutto**
 + Inne przychody związane z produkcją
 +Jednolita Płatność Obszarowa
- Obciążenia podatkowe i inne zobowiązania finansowe
 = **Dochód do dyspozycji brutto**

Duży wzrost przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2017 r. spowodowany był wysokim poziomem produkcji globalnej w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, co w konsekwencji przełożyło się m.in. na dochody do dyspozycji brutto. W ten sposób wyliczona produkcja globalna w 2017 r. w stosunku do 2016 r. wzrosła o 11,9% (w gospodarstwach indywidualnych o 14,1%). O wzroście produkcji globalnej zdecydował głównie wzrost produkcji zwierzęcej o 16,9% (w indywidualnych gospodarstwach rolnych o 21,4%), ale nie bez znaczenia był również wzrost produkcji roślinnej – o 6,9% (w indywidualnych gospodarstwach rolnych o 7,2%). W 2017 r. zarejestrowano zarówno wzrost produkcji w wymiarze ilościowym (np. zbóż – wzrost o 13,7%, odpowiednio ziemniaków o 33,0%, warzyw o 9,5%, żywca: wołowego o 8,2%, wieprzowego o 23,9%, drobiowego o 12,2% i jaj), przy jednoczesnym wzroście cen produktów

rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne (o 12,0%) oraz stosunkowo niewielkim wzroście nakładów produkcyjnych i inwestycyjnych (odpowiednio o 1,8% i o 1,7%).

Wskaźnik cen skupu podstawowych produktów rolnych w stosunku do 2016 r. wyniósł 111,5 (podstawowych zbóż 105,0; żywca: wołowego 107,3; wieprzowego 107,1, a mleka aż 125,8), przy czym w gospodarstwach indywidualnych wartość wymienionych produktów zwierzęcych stanowi 65,1% wartości produkcji zwierzęcej (produkcja żywca wołowego – 11,6%, wieprzowego – 22,4% i mleka – 31,1%). Ponadto w minionym roku duży wzrost cen skupu odnotowano w grupie produktów owoców i jaj kurzych (odpowiednio o 45,6% i 39,8%).

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się silną zmienność przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego, co zostało wykazane w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Lata										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochód z 1 ha	2220	2056	1908	2278	2713	2431	2869	2506	1975	2577	3399
Dynamika (%) rok poprzedni=100	x	92,6	92,8	119,4	119,1	89,6	118,0	87,3	78,8	130,5	131,9

Powyższe dane wykazują duży wzrost dochodów w rolnictwie nie tylko w roku 2017 (wzrost o 822 zł) ale już w 2016 r. wzrósł on o 602 zł, podczas gdy w roku 2015 był mniejszy o 531 zł. Duża rozpiętość poziomu i dynamiki dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego pomiędzy latami 2015-2017 wynika z danych odzwierciedlających sytuację w rolnictwie, w poszczególnych latach. Rok 2015 był rokiem słabym jeśli chodzi o produkcję rolniczą – dynamika 2015/2014 produkcji globalnej kształtowała się na poziomie 92,5, a zużycie pośrednie na poziomie 96,4. W efekcie wartość dodana brutto w 2015 r. była niższa w porównaniu z 2014 rokiem o 14,1% (85,9). Do tego doszły dotacje z UE znacznie niższe niż w roku 2014. Generalnie dane te przełożyły się na niską wartość dochodów do dyspozycji brutto, a w konsekwencji na wyjątkowo niski poziom dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego (1975 zł).

Odmienne sytuacja kształtowała się w roku 2017. Nastąpił znaczny wzrost, w cenach bieżących rok do roku, produkcji globalnej (114,1), dynamika zużycia pośredniego znacznie przekroczyła poziom z 2016 r., ale na tle wskaźników minionego roku wzrost był niewielki (104,6), co wygenerowało znaczny wzrost wartości dodanej brutto (130,0), a w konsekwencji wysoki wskaźnik przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego.

Badaniem dochodowości rolnictwa zajmuje się również (współpracujący z GUS) Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, wykorzystując w tym celu sieć ok. 120 tysięcy gospodarstw rolnych. W badaniach Instytutu dane zbierane są za pośrednictwem sieci gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość rolną. Wyniki obrazują produkcyjno-ekonomiczny potencjał gospodarstw rolnych. Z kolei opracowywane przez GUS dane makroekonomiczne, opisujące wielkość produkcji i nakładów, służą do obliczenia dochodu rolniczego na poziomie gospodarki krajowej.

Główny Urząd Statystyczny

Aleja Niepodległości 208, 00-925 Warszawa
tel. 22 608 31 00
PGSEK@stat.gov.pl
stat.gov.pl

Wyniki badań Instytutu również wskazały na wzrost dochodów w rolnictwie w latach 2016 i 2017 pomimo odmiennej metodologii obu instytucji.

Jednocześnie informuję, że w GUS zostaną podjęte działania zmierzające do rozpoczęcia dyskusji na temat możliwości alternatywnego sposobu wyliczania tego dochodu.

Wyrażam nadzieję, że powyższe wyjaśnienia stanowią wyczerpującą odpowiedź na kwestie poruszone w piśmie i pozwolą rozwiązać Pana wątpliwości.

Z poważaniem
WICEPREZES
u/z G. Marciniak
dr Grażyna Marciniak

Załącznik: Klauzula informacyjna – 1 karta.

Do wiadomości: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – znak: BPRM.217.30.1.2018.

Główny Urząd Statystyczny

Aleja Niepodległości 208, 00-925 Warszawa
tel. 22 608 31 00
PGSEK@stat.gov.pl
stat.gov.pl